

СТАНОВИЩЕ

от доц. д.н. Стоил Мавродиев

върху дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

професионално направление 3.2. Психология

научна специалност „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Кирил Матеев Велков

Тема: „Толерантността към неопределеност и житейските позиции във възрастова и социално-демографска перспектива“

Научен ръководител: доц. д-р Наташа Ангелова

Общо представяне на процедурата и докторанта

Представеният от Кирил Велков комплект материали на хартиен носител е в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Р. България, Правилника за прилагането му, както и с нормативната база на ЮЗУ „Н. Рилски“, и включва дисертация, автореферат, автобиография, списък с публикации и др. Процедурата е законосъобразна.

Актуалност на тематиката

В своето ежедневие и дейност хората често са поставени в житейски ситуации на неопределеност, нееднозначност и противоречивост. Начинът по който действат и отговарят на събитията от социалното поле са детерминирани от редица фактори и условия. Както добре подчертава докторантът, изследването на толерантността към неопределеност и водещата житейска позиция на хората ще позволи да се прогнозира психологията на бъдещото общество.

Трябва да се подчертае факта, че изследване в заложените параметри не е провеждано у нас.

Всичко това ми дава основание да оценя концепцията на дисертационния труд като оригинална. Темата е актуална и значима за психологичната наука, и практика.

Познаване на проблема

Кирил Велков демонстрира отлично познаване на конструктите, предмет на дисертационното изследване. Компетентно е реализираното теоретико-емпирично изследване, което показва взаимовръзките между толерантността към неопределеност и житейските позиции.

Методика на изследването

Осъществено е емпирично изследване стъпва върху добре осмислен и ясно формулиран теоретичен модел. Използвани са два психологични теста, които са релевантни на поставените цели и задачи.

Обща оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд има класическа структура с обособени три глави и е разгърнат в общ обем от 213 страници. В първа глава целенасочено и задълбочено е изследвана феноменологията на конструкта „толерантност към неопределеност“, който е разгледан в контекста на взаимодействието между индивида и социалната среда. Този подход е позволил на Кирил Велков да открие индивидуално-психичните особености на личността като предиктори на това сложно и многопланово взаимодействие.

Чрез теорията на транзакционния анализ са представени житейските позиции. По този начин се показва как ситуациите и житейските позиции от детството влияят върху личността, а от тук и върху толерантността към неопределеност. Намирам този подход за оригинален и целесъобразен, тъй като разкрива динамиката на формирането на личността.

Литературният обзор е задълбочен и информативен. Докторантът ясно изразява своята позиция.

Дизайнът на изследването разкрива оригиналната концепция на дисертацията. Целта и подцелите на изследването са формулирана ясно. Издигнатата е една основна хипотеза, която е диференцирана в четири работни хипотези.

Инструментариумът на изследването е подбран добре и съответства на целите, хипотезите. Впечатляващ е броят на изследваните лица - 702.

Резултатите от собственото емпирично изследване са представени в трета глава. За целта са използвани съответни статистически процедури.

Данните от двете методики са диференцирани по възраст и социално-демографски характеристики. Приложеният двуфакторен дисперсионен анализ показва, че има статистически значимо различие между ефекта на взаимодействие на възрастта и образованието върху скалата за толерантността към неопределеност. Прави се извод, че работна хипотеза 1.1. се потвърждава.

Установени са различия спрямо образованието, пола, семейната структура, броя деца в семейната структура, поредността на раждане. На базата на съответните статистически процедури коректно се отбелязва кои от хипотезите се потвърждават.

По същия информативен начин са представени резултатите и по методиката „Въпросник за изследване на житейските позиции“. И тук данните са диференцирани по съответните критерии. Направени са изводи по хипотези.

Представени са резултатите и от корелациите на изследваните променливи.

Прави впечатление компетентността на докторанта да осъществява статистически анализи и да ги интерпретира.

Съществена част от анализа са резултатите от линейните регресионни модели и валидиране на модела за прогнозиране.

На основата на богатата емпирична фактология са формулирани релевантни изводи и препоръки за образователната система.

Докторантът демонстрира отлични аналитични способности.

Приноси:

Приемам напълно самооценката на приносите, формулирани от Кирил Велков. Със своята работа той дообогатява съществуващите знания, поставя нови ракурси на изследвания и за първи път представя подобни данни за българската популация.

Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Четирите публикации са пряко свързани с темата на дисертацията и надхвърлят изискуемите 30 точки по минималните национални изисквания.

Дисертационният труд е дело на докторанта. Работата е едностилова, приносите и получените резултати са негова лична заслуга. Не се установяват данни за плагиатство.

Автореферат

В структурно и съдържателно отношение авторефератът отразява коректно текстът на дисертацията. Представени са основните теоретични постановки, дизайна и резултатите от собственото проучване.

Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на автора да публикува настоящето изследване под формата на монография.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд е реализиран на високо научно равнище, отговаря на утвърдените стандарти за подобна разработка и съдържа оригинални научно-теоретични, и научно-приложни резултати.

Кирил Велков притежава отлични изследователски компетентности и психологична подготовка.

Предвид на горното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, и ще гласувам ЗА присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Кирил Матеев Велков по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология; научна специалност „Възрастова и педагогическа психология“.

01.08.2024

Изготвил становището:

доц. д.н. Стоил Мавродиев

OPINION

by Assoc. Prof. Stoil Mavrodiev, Ph.D., D.Sc.

on a dissertation for awarding the educational and scientific degree "doctor"

in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences

professional direction 3.2. Psychology

scientific specialty "Pedagogical and age psychology"

Author: Kiril Mateev Velkov

Topic: "Tolerance of ambiguity and life positions in age and socio-demographic perspective"

Research supervisor: Assoc. Prof. Natasha Angelova, Ph.D.

General presentation of the procedure and the PhD student

The set of paper materials submitted by Kiril Velkov is in accordance with the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria, Bulgaria, its Implementing Regulations, as well as with the normative basis of SWU "N. Rilski", and includes a dissertation, abstract, curriculum vitae, list of publications, etc. The procedure is lawful.

Topical relevance

In their daily lives and activities people are often placed in life situations of non-determination, ambiguity and contradiction. The way they act and respond to events in the social field are determined by a number of factors and conditions. As the doctoral student well emphasizes, the study of people's tolerance to indeterminacy and in-the-future life stance will make it possible to predict the psychology of the future society.

It should be emphasized the fact that research in the set parameters has not been conducted in our country.

All this gives me a reason to evaluate the concept of the dissertation as original. The topic is topical and significant for psychological science, and practice.

Knowledge of the problem

Kiril Velkov demonstrates an excellent knowledge of the constructs that are the subject of the dissertation research. The theoretical-empirical research is competently realized, which shows the interrelations between tolerance to indeterminacy and life positions.

Methodology of the study

The empirical research carried out is based on a well-conceived and clearly formulated theoretical model. Two psychological tests are used, which are relevant to the goals and objectives.

Overall evaluation of the dissertation

The dissertation has a classical structure with three distinct chapters and is spread over a total of 213 pages. In the first chapter the phenomenology of the construct "tolerance to indeterminacy" is purposefully and thoroughly investigated, which is examined in the context of the interaction between the individual and the social environment. This approach has allowed Kiril Velkov to highlight the individual-psychic peculiarities of the personality as predictors of this complex and multifaceted interaction.

Through the theory of transactional analysis the life positions are presented. In this way it is shown how the situations and life positions of childhood influence the personality and hence the tolerance to indeterminacy. I find this approach original and appropriate as it reveals the dynamics of personality formation.

The literature review is thorough and informative. The doctoral student clearly articulates his position.

The research design reveals the original concept of the dissertation. The aim and sub-objectives of the study are clearly stated. One main hypothesis is advanced, which is differentiated into four working hypotheses.

The instrumentation of the study is well selected and consistent with the objectives, hypotheses. The number of persons surveyed is impressive - 702.

The results of the own empirical study are presented in chapter three. Appropriate statistical procedures have been used for this purpose.

The data from both methodologies are differentiated by age and socio-demographic characteristics. The applied two-factor analysis of variance shows that there is a statistically significant difference between the interaction effect of age and education on the uncertainty tolerance scale. It is concluded that working hypothesis 1.1 is supported.

Differences were found with respect to education, gender, family structure, number of children in the family structure, and birth order. Based on the relevant statistical procedures, it is correctly noted which of the hypotheses are confirmed.

In the same informative way, the results of the methodology "Questionnaire for the Study of Life Positions" are presented. Here too, the data are differentiated according to the relevant criteria. Conclusions are drawn according to hypotheses.

The results of the correlations of the variables studied are also presented.

The competence of the doctoral student to perform statistical analyses and to interpret them is impressive.

An essential part of the analysis are the results of the linear regression models and the co-leading prediction model.

On the basis of rich empirical evidence, relevant conclusions and recommendations for the education system are formulated.

The doctoral student demonstrates excellent analytical abilities.

Contributions:

I fully accept the self-assessment of the contributions formulated by Kiril Velkov. With his work he enriches the existing knowledge, puts new research perspectives and for the first time presents similar data for the Bulgarian population.

Assessment of the publications and personal contribution of the PhD student

The four publications are directly related to the topic of the thesis and exceed the minimum national requirements of 30 points.

The dissertation is the work of the doctoral candidate. The work is single-volume, the contributions and the more derived results are his personal merit. No evidence of plagiarism was found.

Abstract

Structurally and substantively, the abstract correctly reflects the text of the dissertation. The main theoretical propositions, the design and the results of the own study are presented.

Recommendations for future use of the dissertation contributions and results

I recommend the author to publish the present study in the form of a monograph.

CONCLUSION

The dissertation is realized on a high scientific level, meets the established standards for such work and contains original scientific-theoretical, and scientific-applied results.

Kiril Velkov possesses excellent research competencies and psychological training.

In view of the above, I confidently give my positive assessment of the conducted research, and I will vote FOR the award of the educational and scientific degree "Doctor" to Kiril Mateev Velkov in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.2. Psychology; scientific specialty "Age and Pedagogical Psychology".

01.08.2024

Prepared the opinion:

Assoc. Prof. Stoil Mavrodiev, Ph.D., D.Sc.